

Cirkulärnr: 1992:161
Diariernr: 1992:2907
Handläggare: Jan Söderström
Avdsek: SAM Gatu
Datum: 1992-11-09
Mottagare: Gatukontor (motsv)
Ekonomikontor
Rubrik: Avskrivningstid för vatten och avloppsledningar

Avskrivningstid för vatten- och avloppsledningar

Kommunförbundet har tidigare angivit att 33 år är en lämplig avskrivningstid för vatten- och avloppsledningar. Frågan har nu väckts om inte denna avskrivningstid är för kort. Med hänsyn till teknisk utveckling och förväntad livslängd borde man kunna räkna med en längre avskrivningstid i de ekonomiska kalkylerna, förslagsvis 50 år.

Vid en diskussion om avskrivningstid bör man skilja på den förväntade tekniska livslängden och den förväntade ekonomiska livslängden.

Teknisk livslängd

En lednings tekniska livslängd bestäms av många olika faktorer. Tre avgörande faktorer kan urskiljas.

- vilket material ledningen är tillverkad av och hur fogningen av rören gjorts
- vilken läggningsteknik som använts och arbetets utförande
- områdets geotekniska förutsättningar, dvs i vilka jordarter som ledningen ligger

Flera studier visar att åldern är ett dåligt mått för bestämma ledningarnas livslängd och behov av underhåll. Med bra ledningsmaterial, omsorgsfull läggning, bra geotekniska förutsättningar kan va-ledningar bli mycket gamla med bibehållen god funktion. Det finns i dag många ledningar i 100-årsåldern och som kan tjänstgöra i många år till. I en engelsk undersökning var det knappt 10 % av 100 år gamla ledningar som var i behov av skärpt underhåll eller reparation.

Förmågan att hålla hög kvalitet på de faktorer som avgör ledningarnas livslängd har varierat under åren. Variationer beror bl a på att nya material har kommit in som i längden inte visat sig klara de påfrestningar som ledningarna utsätts för, arbetsmetoderna har varierat liksom personalens yrkeskunskaper m fl orsaker.

För ledningar som läggs idag, dvs nyanläggning av ledningar, bör man kunna förvänta sig minst 50 års livslängd i genomsnitt. Detta gäller oberoende av materialval. Den kalkylerade livslängden bör således inte behöva göras avhängig om man t ex väljer plast eller betong för avloppsledningarna. Det måste dock understrykas att det kan vara stor spridning mellan den faktiska livslängden för enskilda ledningar. Som redan sagts kan många ledningar säkert hålla långt över 100 år. Omvänt så kan en del ledningar behöva bytas redan efter ett fåtal år, t ex som en följd av materialfel och/eller fel i läggningstekniken. Man kan också behöva räkna med kortare livslängd i områden där de geotekniska förutsättningarna är besvärliga. För ett större bestånd av ledningar bör emellertid minst 50 års livslängd vara att räkna med.

Ekonomisk livslängd

Den ekonomiska livslängden kan i vissa fall vara kortare än den tekniska livslängden. Så är t ex fallet för ett avloppsverk om miljökraven skärps som gör den gamla reningstekniken föråldrad. Anläggningen kan då behöva bytas ut trots att den skulle kunna fortsätta fungera under många år med oförändrad funktion.

På ledningsnätssidan finns dock inget som tyder på att det skulle vara någon påtaglig skillnad mellan ledningarnas tekniska och ekonomiska livslängd. Skälen är följande

- det finns inget som under överskådlig tid pekar på sådana förändringar i samhällsbyggandet att ledningarna skulle bli föråldrade.
- det finns idag inget som tyder på någon teknisk utveckling av ledningarna som skulle kunna göra det aktuellt att byta ledningarna innan de tjänat ut.
- studier av driftskostnadernas utveckling för olika ledningstyper pekar inte på att kostnaderna förändras på ett sådant sätt att det skulle vara ekonomiskt intressant att byta ledningarna.

Slutsatser

En analys av både förväntad teknisk och ekonomisk livslängd pekar på att det kan vara rimligt att öka avskrivningstiden från nuvarande 33 år till 50 år. Det står dock självfallet varje kommun fritt att själva välja den avskrivningstid man finner lämplig.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Samhällsbyggnad och miljöpolitik

Jane Cederqvist

Jan Söderström